

Uchwała Nr/2025
Rady Gminy Krypno
z dnia 30 grudnia 2025 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029

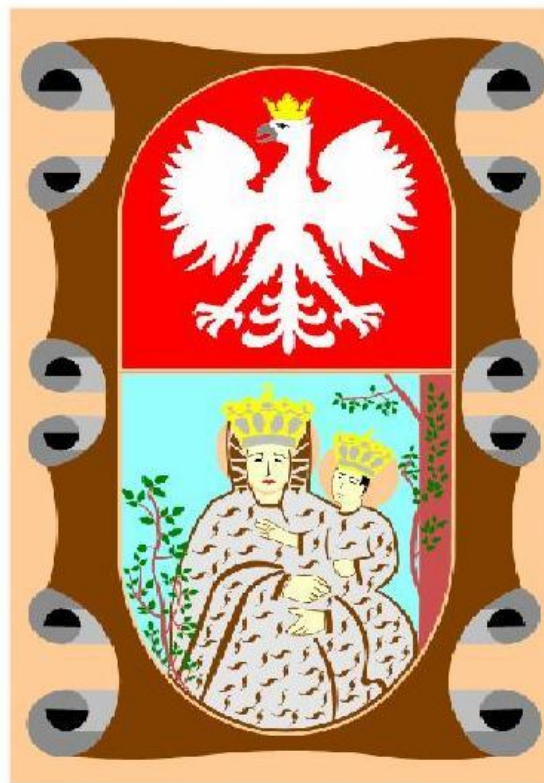
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025r. poz. 1153) w związku z art. 4¹ ust. 1, ust. 2 ust. 2a i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r. poz. 2151 ze zm.) oraz w związku z art. 10 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 1939 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Krypno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2026-2029**

WPROWADZENIE I PODSTAWA PRAWNA

Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 stanowi element lokalnej strategii w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, przedstawia również zadania własne gminy wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu Alkoholizmowi;
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 3) ustawy z dnia 11 września 2015 o zdrowiu publicznym.

W programie ujęto także działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, o czym mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Kluczowe znaczenie z perspektywy problematyki regulowanej w niniejszym programie ma regulacja art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W przepisie tym określone zostały podstawowe zadania gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Katalog tych zadań obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;

- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Natomiast zgodnie z regulacją art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi realizacja powyższych zadań jest prowadzona właśnie w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. W wyniku nowelizacji ustawy z dnia 17.12.2021 r. w cyt. przepisie wprowadzono także zastrzeżenie, że elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zadania i sposoby ich realizacji określone w niniejszym programie w latach 2026-2029 dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe oraz ewentualną pomoc merytoryczną i materialną ze strony podmiotów zewnętrznych – jednostek samorządowych wyższego szczebla, organizacji, instytucji i osób fizycznych. Kluczowym elementem programu jest podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii. Trzecim, obok problemów związanych z nadużywaniem alkoholu oraz korzystaniem z narkotyków czy substancji psychoaktywnych, obszarem objętym niniejszym programem jest przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym. Pojęcie uzależnień behawioralnych obejmuje wszelkiego rodzaju uzależnienia od określonych zachowań, czyli uzależnienia związane z wykonywaniem jakiś czynności. Pojęcie to jest na tyle szerokie, że w niniejszym programie ograniczono się do zachowań dotyczących najbardziej zagrożone kategorii osób, czyli dzieci i młodzież. Wśród tych uzależnień największy zakres i najbardziej powszechne wydają się być zachowania związane z korzystaniem z komputerów, tabletów, smartfonów oraz innych tego rodzaju urządzeń oraz związane z tym uzależnienie od Internetu.

DIAGNOZA PROBLEMÓW I ZASOBÓW

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanu takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb

społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Istotą badania było poznanie opinii oraz postaw względem wybranych problemów społecznych: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego, problemu uzależnień behawioralnych, zjawiska przemocy oraz bezrobocia, starzenia się społeczeństwa oraz wykluczenia społecznego. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań zrealizowanych wśród dorosłych mieszkańców gminy i uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

W tym celu w 2025 roku została przeprowadzona „Diagnoza problemów społecznych”. Badania przeprowadzono w III.20205. W badaniu łącznie wzięło udział 161 osób (dorośli mieszkańcy – 67, uczniowie – 64). Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Diagnozę problemów społecznych przeprowadziła firma zewnętrzna za pomocą kwestionariusza ankiety. Składała się ona z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY KRYPNO

Pierwszy blok pytań skierowanych do dorosłych mieszkańców miał na celu poznanie ich opinii względem wybranych problemów społecznych występujących na terenie ich najbliższej okolicy oraz sprawdzenie zaangażowania respondentów w życie społeczności lokalnej.

Badanie ankietowe rozpoczęto od analizy problemu alkoholowego. Jego celem było oszacowanie skali problemu uzależnień alkoholowych w Gminie Krypno oraz scharakteryzowanie grup najbardziej zagrożonych tym problemem.

Na początek ankietowanych poproszono o wskazanie jak często piją alkohol. Niepokojący jest fakt, że 1,5% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie, 10,4% pije kilka razy w tygodniu, a 9% raz w tygodniu. Kilka razy w miesiącu alkohol pije 11,9% osób, a kilka razy w roku 40,3%. Należy zwrócić uwagę, że 19,4% badanych osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w gminie jest dość powszechny, lecz umiarkowany.

Celem sprawdzenia wiedzy mieszkańców dotyczącej konsekwencji spożywania alkoholu, poproszono ich o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, mieszkańcy w większości posiadają wiedzę dotyczącą alkoholu. Zdają sobie sprawę, iż przychodzenie do pracy pod wpływem alkoholu jest czymś niepoprawnym oraz iż alkohol w piwie wcale nie jest mniej szkodliwy niż ten w wódce. Zdają sobie sprawę z faktu, iż osoby z problemem alkoholowym nie zawsze codziennie sięgają po alkohol oraz wiedzą, że alkoholizm nie jest chorobą

dziedziczną i iż alkohol to nie jest dobry środek na sen. Co istotne, zdają sobie oni również sprawę z faktu, że nawet okazjonalne spożywanie alkoholu może prowadzić do uzależnień.

Kolejnym analizowanym problemem był problem uzależnień od substancji psychoaktywnych. Jego celem było oszacowanie skali problemu w Gminie Krypno oraz sprawdzenie wiedzy mieszkańców na temat narkotyków i substancji psychoaktywnych.

Do zażywania substancji psychoaktywnych przyznało się 3% mieszkańców. Osoby te deklarują spożycie narkotyków jednorazowo – 1,5% oraz codziennie 1,5% badanych. Z kolei 13,5% dorosłych mieszkańców zna osoby w swoim otoczeniu, które nadużywają narkotyków.

W trakcie badań poruszono również problem przemocy. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy domowej. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi znajomość takich osób potwierdziło 12,0% ankietowanych, spośród których 9,0% stwierdziło, że zna kilka takich osób (do 10 osób), a po 1,5% zna jedną lub wiele osób (powyżej 10 osób). Należy zauważyć, że 25,4% respondentów nie jest pewnych czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 62,7% ankietowanych.

Zapytano respondentów czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się im doświadczyć przemocy domowej ze strony konkretnych osób. Potwierdziło to 3% ankietowanych. W ramach badania podjęto również próbę określenia skali oraz częstotliwości stosowania przemocy przez ankietowanych. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość mieszkańców biorących udział w badaniu nie stosowała przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy (98,5%), natomiast 1,5% ankietowanych zadeklarowało, że stosowało przemoc wobec dziecka/dzieci.

Podczas badań chcieliśmy poznać opinię mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. Odpowiedzi były zróżnicowane, bowiem 41,8% ankietowanych uważa, że kary fizyczne wobec dzieci nigdy nie powinny być stosowane, a 31,3% badanych twierdzi, że taki rodzaj metody wychowawczej zasadniczo nie powinien być stosowany, ale są sytuacje, kiedy jest konieczna. 23,9% respondentów nie potrafiło jednoznacznie określić swojego stosunku do badanej sprawy, wybierając odpowiedź „trudno powiedzieć”. Ponadto 3,0% badanych uważa, że kary fizyczne mogą być stosowane za każdym razem, gdy rodzic uzna, że mogą być skuteczne.

Ostatnie pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 9,0% respondentów, a 7,5% badanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania przemocy w Internecie przyznało się 1,5% ankietowanych, a 6,0% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W kolejnym obszarze tematycznym mieszkańców zapytano o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Anketowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Najwięcej badanych, bo 47,8%, korzysta z nich powyżej 1 godziny do 3 godzin dziennie, 20,9% – powyżej 3 godzin do 5 godzin, natomiast 17,9% – do 1 godziny. Poświęcanie od 5 do 7 godzin dziennie na korzystanie z urządzeń i Internetu dotyczyło odsetka 4,5% ankietowanych, z kolei powyżej 7 godzin – 1,5% badanych. Ponadto 7,5% respondentów nie korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu.

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Anketowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało 35,8% dorosłych respondentów, wśród których 14,9%, zadeklarowało, że grało w takie gry od 2 do 10 razy, 13,4% – 1 raz, z kolei 7,5% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych i zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm oraz pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie pracoholizmu oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- ▶ 68,7% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy,
- ▶ 37,3% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku,
- ▶ 25,4% osób biorących udział w badaniu zajada stres i intensywne emocje,
- ▶ 19,4% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE GMINY KRYPNO

Zachowania ryzykowne są obecnie dużym problemem na całym świecie, Zwłaszcza młodzież, która wchodzi w wiek dojrzewania często jest zagrożona takimi zachowaniami. Coraz trudniej jest żyć we współczesnym społeczeństwie pełnym pokus takich jak Internet, propagowanie picia alkoholu (w reklamach i przez rówieśników) czy też załatwianie spraw poprzez agresję. Młodzież jest wręcz zasypywana negatywnymi bodźcami ze środowiska i niestety tylko nielicznym udaje się pozostać

asertywnym. Współczesna cywilizacja niesie ze sobą elementy, które bardzo obciążają psychicznie młodych ludzi. Życie w pośpiechu, niepokoju, dążenia do jak najlepszego statusu w hierarchii między rówieśnikami zwiększa ryzyko podejmowania zachowań ryzykownych. W badaniu problemów społecznych młodzieży w Gminie Krypno wzięło udział 94 uczniów szkół podstawowych (59,6% dziewczęta, 40,4% chłopcy). Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci w wieku 12-13 lat – stanowili oni połowę próby badawczej (50,0%), natomiast 37,2% stanowiły osoby w wieku 14-15 lat. Najmniejszą grupę stanowili ankietowani mający 10-11 lat (12,8%).

Jeden z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z terenu Gminy. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 39,4% uczniów, wśród których 21,3% spożyło go jednokrotnie, 9,6% – kilka razy (do 10 razy), 7,4% pije alkohol regularnie (przynajmniej raz w tygodniu), a 1,1% – wiele razy (powyżej 10 razy).

Kolejne pytanie zadane uczniom uczęszczającym do szkół znajdujących się w Gminie miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających niniejsze badanie ankietowe. Jak wynika z udzielonych przez młodych badanych odpowiedzi, kontakt z alkoholem miało w tym okresie 13 osób (35,1%), wśród których 7 sięgnęło po niego więcej niż 7 razy (18,9%), 4 – 1-2 razy (10,8%), a 2 uczniów spożyło alkohol 3-4 razy w danym okresie (5,4%).

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z Gminy podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi (papierosami) miało 24,4% ankietowanych, wśród których 9,6% pali je regularnie/codziennie, 7,4% zrobiło to jeden raz, 5,3% paliło wiele razy (powyżej 10 razy), a 2,1% – kilka razy (do 10 razy). Kontakt z e-papierosami miało 33,0% ankietowanych, wśród których 11,7% sięga po nie regularnie/ codziennie, 9,6% paliło je jednokrotnie, 6,4% – wiele razy (powyżej 10 razy), a 5,3% wskazało na sięgnięcie po e-papierosy kilka razy (do 10 razy).

Kolejny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu, młodych mieszkańców zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, sięgnęło po nie 8,6% badanych, wśród których 6,4% deklaruje regularne/codziennie zażywanie

środków psychoaktywnych, a po 1,1% badanych przyznaje, że robiło to kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10 razy).

Badanych, którzy sięgnęli kiedykolwiek wcześniej po substancje psychoaktywne zapytano o to, jak często zażywali narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, wszystkie osoby w analizowanym okresie sięgnęły po tego typu substancje. 7 badanych wskazało na zrobienie tego więcej niż 7 razy (87,5%), a 1 respondent robił to 1-2 razy (12,5%).

Zapytano także o to, po jakie konkretnie substancje sięgali badani. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, po 6 uczniów wskazało na marihuanę, amfetaminę, mefedron, dopalacze, leki w celu odurzenia oraz inne substancje, wśród których pojawił się fentanyl (po 85,7%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

W kolejnej części badania uczniowie zostali poproszeni o wskazanie jak często w ciągu ostatnich 6 miesięcy zdarzyło im się pić napoje energetyczne. Styczność z energetykami miało 41,4% respondentów, wśród których 25,5% spożyło jeden napój energetyczny w określonym czasie, 7,4% – piło codziennie przynajmniej jeden napój energetyczny, 5,3% wypilo kilka napojów energetycznych (do 10 napojów), a 3,2% badanych wypilo wiele napojów energetycznych (powyżej 10 napojów).

Interesującą kwestią jest również to, jaką wiedzę odnośnie picia energetyków i zdrowia reprezentują młodzi mieszkańcy gminy Krypno. Zapytano ich o to, czy w ich opinii spożywanie jednego napoju energetycznego w tygodniu może mieć negatywny wpływ na zdrowie. 29,8% badanych twierdzi, że wypicie nawet jednego napoju może mieć negatywne konsekwencje, 27,7% uczniom trudno było udzielić odpowiedzi na to pytanie, natomiast 25,5% ankietowanych uważa, że okazjonalne spożywanie tego typu napojów nie jest szkodliwe. 17,0% respondentów w ogóle nie uważa napojów energetycznych za szkodliwe, niezależnie od ilości i częstotliwości ich spożywania.

W następnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów, e-papierosów oraz napojów energetycznych w swojej miejscowości. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, szkodliwe oraz nielegalne substancje są dostępne w Gminie, w tym przede wszystkim napoje energetyczne, alkohol, papierosy tradycyjne i e-papierosy. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ▶ napoje energetyczne są łatwe do zdobycia dla 52,1% młodych mieszkańców, a trudne dla 16,0%,
- ▶ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 33,0% młodych mieszkańców, a trudne dla 19,1%,
- ▶ papierosy są łatwe do zdobycia dla 33,0% respondentów, a trudne dla 24,5%,

- ▶ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 38,3% badanych, a trudny dla 20,2%,
- ▶ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 13,8% uczniów, a trudne dla 23,4%,
- ▶ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 11,7% ankietowanych, a trudne dla 28,7%.

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Krypno. Analizie poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że 40,4% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczała przemocy ze strony uczniów z ich szkoły – przyznało to 14 osób (37,8%), z kolei 13 respondentów wskazało na rodzeństwo (35,1%). Po 9 badanych doznało przemocy ze strony rodziców lub innych, bliżej nieokreślonych osób (po 24,3%), natomiast 4 respondentów wskazało na kolegów/koleżanki spoza szkoły (10,8%). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- ▶ przemocy psychicznej doświadczyło 22 badanych (66,7%),
- ▶ przemocy fizycznej doznało 18 uczniów (54,5%),
- ▶ przemocy seksualnej doświadczyło 10 respondentów (30,3%),
- ▶ zaniedbania doznało 7 ankietowanych (21,2%).

5 uczniów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 38,3% ankietowanych.

Badanych uczniów zapytano także o to, jakiego rodzaju przemoc stosowali. Najczęściej deklarowano stosowanie przemocy psychicznej (20 osób, tj. 58,8%), przemoc fizyczną stosowało 19 badanych (55,9%), a 5 respondentów wskazało na przemoc seksualną (14,7%). 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

W dalszej kolejności analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. Największa część ankietowanych przyznała się do przemocy skierowanej wobec rodzeństwa – wskazało na to 20 ankietowanych (55,6%). 17 respondentów

wskazało na uczniów z ich szkoły (47,2%), 12 badanych przyznało, iż przemoc stosowało wobec kolegów/koleżanek spoza szkoły (33,3%), natomiast 6 osób wybrało odpowiedź „inne osoby” (16,7%).

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. 41,5% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, natomiast zdaniem 10,6% osób takie zjawisko nie występuje w ich szkole. 23,4% badanych twierdzi, że przemoc w szkole ma miejsce kilka razy w tygodniu, 13,8% – kilka razy w miesiącu, a 10,6% ankietowanych przyznaje do występowania tego zjawiska kilka razy w roku.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

Ze względu na skalę zasięgu uzależnienia behawioralne stają się bardzo poważnym problemem społecznym i świadczą o tym statystyki z ostatnich lat. Straty wynikające z uzależnienia są wielowymiarowe, dotyczą problemów funkcjonowania rodziny, zawodowego, edukacyjnego, ekonomicznego i konfliktów z prawem. Cechą uzależnień staje się ich współwystępowanie np. pracoholicy często sięgają po substancje pobudzające i narkotyki, osoby uzależnione od hazardu mają problem z alkoholem. Niepokojące jest zjawisko, że uzależnionymi stają się osoby coraz młodsze wiekowo, rośnie ryzyko uzależnień w okresie adolescencji, narasta problem wśród dzieci. W przypadku dzieci i młodzieży odnotowuje się szybsze przechodzenie od zachowań ryzykownych, fazy eksperymentów do uzależnienia, niż ma to miejsce w przypadku dorosłych.

O ile w świadomości społecznej istnieje wiedza na temat problemów alkoholowych i związanych z zażywaniem narkotyków, o tyle problem uzależnień behawioralnych jest ciągle traktowany marginalnie i z pobłażaniem. Minimalizowanie znaczenia uzależnień behawioralnych ma wymierne konsekwencje w przypadku dzieci i młodzieży. Jeśli problem ryzykownych zachowań jest niedostrzegalny bądź bagatelizowany przez rodziców i opiekunów, to wiąże się to z dość późnym reagowaniem na już zaawansowane uzależnienie, które przejawia się wymiernymi konsekwencjami np. związanymi z edukacją szkolną, zaburzeniami emocjonalnymi i prawidłowym rozwojem osobowości. Nasilenie uzależnień behawioralnych związanych z technologiami cyfrowymi jest szczególnie widoczne na przełomie szkoły podstawowej i średniej. Uważa się, że wiek 12-14 lat jest eksplozją zachowań ryzykownych, które prowadzą do uzależnień.

HAZARD

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów bukmacherskich.

Badania dotyczące problemów związanych z uprawianiem hazardu w Polsce nie mają jeszcze długiej tradycji. Jedne z pierwszych danych ogólnopolskich poświęconych tej problematyce pochodzą z badań CBOS z 2012 roku. Rok 2019 przyniósł kolejne dane, a zarazem informacje dotyczące tendencji zmian w aktywności hazardowej Polaków. W 2019 roku grający na pieniądze stanowili 37,1% populacji osób w wieku 15 lat i więcej. W porównaniu do wyniku uzyskanego w poprzednim badaniu, przeprowadzonym w 2015 roku, odsetek ten wzrósł o 2,9 punktu procentowego. W roku 2019, podobnie jak cztery lata wcześniej, najwięcej Polaków 15+ grało w tylko jedną grę na pieniądze (21,0%), rzadziej – w dwie lub trzy gry (odpowiednio 10,7% i 3,8%), a sporadycznie – w cztery i więcej (łącznie 1,6%). Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4,0%). Na kolejnym miejscu, ze znacznie słabszym wynikiem, plasują się zdraпки (16,3,0%), a dalej loterie lub konkursy SMS-owe (6,3%) oraz automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi (3,8%). W porównaniu z 2015 rokiem ranking popularności poszczególnych gier nie uległ zasadniczym zmianom. Nieco spadła częstość grania na pieniądze wśród ogółu Polaków 15+. Najbardziej znaczące spadki częstości grania nastąpiły w przypadku gier na automatach (grających codziennie lub kilka razy w tygodniu) spadła z 31,4% do 8,8%. Według danych z roku 2019 32,8% grających Polaków w wieku 15+ gra bez ryzyka uzależnienia, 2,7% charakteryzuje się niskim poziomem ryzyka uzależnienia, 0,9% – poziomem umiarkowanym i tyle samo (0,9%) gra na pieniądze w sposób wysoce ryzykowny (patologiczny hazard). W porównaniu z okresem sprzed pięciu lat spadł nieco łączny wskaźnik grających ryzykownie i patologicznie, jednak obserwowane zmiany mieszczą się w granicach błędu statystycznego.

Szeroka oferta różnego rodzaju form gier hazardowych oraz ich dostępność powodują, że problem dotyczy nie tylko dorosłych, ale również dzieci i młodzieży. Prawie 5% młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej gra na automatach o niskich wygranych stanowi jedną z często praktykowanych form spędzania czasu wolnego (przynajmniej raz na tydzień lub prawie codziennie) (P. Sobierajski, J. Szczepkowski, Postawy zdrowotne młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej, Wydawnictwo Edukacyjne Akapit, Toruń 2011). Nastolatki w stopniu większym niż osoby dorosłe są podatne na patologiczny hazard, a zwłaszcza na negatywne skutki gier (M. Griffiths M., Gry i hazard. Uzależnienia dzieci w okresie dorastania, GWP, Gdańsk 2004). Dla młodych graczy istotnym zagrożeniem jest fakt, że w ich przypadku zainteresowanie hazardem internetowym jest bezpośrednio powiązane z niepokojącym zjawiskiem nadmiernego korzystania z mediów elektronicznych (badanie EU NET ADB, Fundacja Dzieci Niczyje, 2014): młodzi ludzie, dla których Internet jest

nieodłącznym elementem codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki, narażeni są zatem na ryzyko uzależnienia podwójnego – od hazardu i od Internetu. Faktem jest, że – szczególnie dla młodzieży – hazard w Internecie jest generalnie dużo łatwiej dostępny niż hazard tradycyjny, ze względu na mniejszą kontrolę wieku oraz możliwość grania o dużo niższe stawki (M. Griffiths M., Gambling Addiction on the Internet, w: Young K. S., Abreu N. de (ed.), Internet Addiction. A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment, Hoboken: John Wiley and Sons). Wg raportu z badań ESPAD 2019 w gry hazardowe chociaż raz, kiedykolwiek w życiu grało 18,2 % badanych piętnasto-szesnastolatków oraz 21,4 % siedemnasto-osiemnastolatków.

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 38,3% badanych. Wśród tych osób 17,0% grało w nie 1 raz, 11,7% – od 2 do 10 razy, natomiast 9,6% respondentów – powyżej 10 razy.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU

Wg danych statystycznych w 2019 roku z Internetu korzysta prawie trzy czwarte Polaków w wieku 15+. Upowszechnienie korzystania z Internetu skutkuje przyrostem grupy, którą określamy jako przeciętnych użytkowników Internetu, nie powoduje jednak wzrostu liczby zagrożonych uzależnieniem, która niezmiennie od 2015 roku wynosi ok. 1,5% badanej populacji. W liczbach bezwzględnych jest to – szacunkowo – ok. 465 000 osób. Nadmierne korzystanie z Internetu staje się dziś niezwykle poważnym problemem społecznym. Na ryzyko uzależnienia szczególnie narażone są dzieci i młodzież, dla których Internet jest nieodłącznym elementem ich codziennej aktywności, życia społecznego oraz rozrywki. Badania pokazują, że problem staje się coraz poważniejszy i wymaga szybkiej reakcji rodziców, opiekunów i pedagogów. W Polsce 23% badanych nastolatków (w wieku 11–16 lat) stwierdziło u siebie przynajmniej jeden z badanych symptomów nadużywania Internetu. Najczęściej występujący symptom to surfowanie po Internecie nawet wtedy, kiedy to specjalnie nie jest interesujące (38%) oraz zaniedbywanie rodziny, znajomych i nauki szkolnej (35%)⁴.

Poczynając od 2013 roku dzieci i młodzież coraz więcej czasu spędzają w Internecie – w 2018 roku było to przeciętnie ponad cztery godziny na dobę. Do najpopularniejszych aktywności w sieci należy kontaktowanie się ze znajomymi, co deklaruje trzy czwarte badanych, a trzy piąte twierdzi, że w zasadzie cały czas są online, na bieżąco otrzymując wiadomości i reagując na nie. Trzy czwarte słucha muzyki, ponad połowa głównie ogląda seriale, połowa spędza czas na portalach społecznościowych (z których najpopularniejszy jest Facebook – 98% badanych deklaruje, że ma konto na Facebooku), jedna trzecia Badanych szuka tam informacji potrzebnych do nauki. W tym „życiu w sieci” na pewno pomagają smartfony – posiadane przez niemal wszystkich badanych uczniów – które łączą w sobie

funkcje telefonu komórkowego i komputera. O tym, jak bardzo „wrosł” on w życie młodych ludzi, świadczy choćby fakt, że ponad połowa uczniów nie uważa za niewłaściwe używania smartfonów do przeglądania Internetu, portali społecznościowych lub aplikacji podczas lekcji.⁵ Obecnie komputer stał się niezwykle ważnym medium, które można wykorzystywać zarówno w sposób destruktywny jak i konstruktywny.

Wg ogólnopolskiego badania uczniów obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godziny i 50 minut dziennie. W dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się średnio do 6 godzin i 10 minut. Blisko co dziesiąty (11,5%) nastolatek jest aktywny w sieci ponad 8 godzin dziennie, a co piąty (21,3%) spędza tyle czasu przed monitorem w dni wolne od edukacji. Co szósty nastolatek (16,9%) intensywnie korzysta z Internetu w godzinach nocnych (po godzinie 22:00). Ponad połowa (55,4%) nastolatków przyznaje, że nauczanie zdalne wiązało się z długim przebywaniem przed komputerem, tabletem czy smartfonem – dłuższym, niżby chcieli badani. Podobne, chociaż bardziej jednoznaczne zdanie mają rodzice (75,7%). W badaniu, ze względu na przymusowe korzystanie z Internetu spowodowane pandemią COVID-19, w pytaniu o zakres użytkowania poszerzono kafeletkę aktywności online. Mimo to tendencja użytkowania sieci w celach „rozrywkowych” i „towarzyskich” przez nastolatki jest niezmienna (Large.R, (2021), *Nastolatki 3.0. Raport z ogólnopolskiego badania uczniów*, Warszawa: NASK – Państwowy Instytut Badawczy). Najbardziej znaczące symptomy uzależnienia od Internetu (od portali społecznościowych) obserwowane są w tej grupie wiekowej – w pokoleniu, które z tego typu mediami ma do czynienia od wczesnego dzieciństwa. Wobec faktu, że nieustanne bycie zalogowanym do różnych aplikacji internetowych w coraz większym stopniu stawać się będzie standardem, priorytetem wydaje się uczenie młodych ludzi dbałości o inne sfery życia i budzenie świadomości, jak ważne jest dbanie o zdrowie psychofizyczne. W przypadku uzależnień behawioralnych, wśród których możemy wymienić uzależnienie od gier komputerowych czy Internetu, posługujemy się podobnymi kryteriami diagnostycznymi, co w uzależnieniach od substancji psychoaktywnych. Jednym z głównych objawów jest tak zwany zespół odstawienny. Objawy odstawienia charakteryzują się wystąpieniem nieprzyjemnych stanów psychicznych i fizycznych jako reakcji na przerwanie aktywności lub brak jej kontynuacji (Furmanek, W. (2014) *Uzależnienie od komputera i Internetu (technologii internetowych)*, *Dydaktyka Informatyki* 9, 49-71).

Należy zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy. Wg Raportu z ogólnopolskiego badania poświęconego nastolatkom w Internecie zrealizowanego przez Państwowy Instytut Badawczy NASK w roku 2020 co trzeci nastolatek (33,6%) wykazuje się wysokim natężeniem wskaźników problematycznego użytkowania Internetu (PUI), a trzech na stu – bardzo wysokim (3,2%). Rodzice

mają świadomość problemu, lecz nie mają dość dokładnego wglądu w to, jak mocno ich pociechy już uzależniły się od swoich smartfonów i Internetu. Kategoria nastolatków, która relatywnie najmocniej jest obciążona problematycznym użytkowaniem Internetu, to dziewczęta uczęszczające do szkoły ponadpodstawowej. Warto pamiętać, że najbardziej znaczące symptomy uzależnienia od Internetu (od portali społecznościowych) obserwowane są w grupie wiekowej do 25 lat – w pokoleniu, które z tego typu mediami ma do czynienia od wczesnego dzieciństwa. Nieustanne bycie zalogowanym do różnych aplikacji internetowych w coraz większym stopniu stawać się będzie standardem, priorytetem wydaje się więc być uczenie młodych ludzi dbałości o inne sfery życia i budzenie świadomości, jak ważne jest dbanie o zdrowie psychofizyczne. W obliczu opisanych powyżej wyników badań istotnym elementem działań profilaktycznych wydaje się być edukacja publiczna skierowana również do dorosłych mieszkańców gminy, w tym rodziców i wychowawców.

Kolejny obszar tematyczny badania miał na celu zweryfikowanie jak dużo czasu uczniowie poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Jak wynika z odpowiedzi młodych mieszkańców Gminy, 30,9% respondentów spędza czas w ten sposób powyżej 3 do 5 godzin dziennie, zaś 23,4% – powyżej 7 godzin w ciągu dnia. 20,2% uczniów zadeklarowało, iż korzysta z nich powyżej 5 do 7 godzin, a 18,1% ankietowanych przyznało, że korzysta z nich powyżej 1 do 3 godzin dziennie. 5,3% badanych korzysta z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu do 1 godziny w ciągu dnia, natomiast po 1,1% respondentów twierdzi, że nie robi tego codziennie lub nie robi tego w ogóle.

W dalszej kolejności badanych zapytano o to, czy kiedykolwiek zdarzyło im się skłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Taka sytuacja zdarzyła się 49,6% badanym, w tym po 14 ankietowanym zdarza się to bardzo często lub zdarzyło się to jeden raz (po 15,1%), 12 uczniów kłamie w tej sprawie czasami (12,9%), a 6 respondentów przyznaje, że robi to często (6,5%).

CYBERPRZEMOC

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. Wg ogólnopolskich badań z roku 2020 przeprowadzonych przez Państwowy Instytut Badawczy NASK, co piąty nastolatek przyznaje, że doświadczył przemocy w Internecie. Najczęstszymi jej przejawami są: wyzywanie (29,7%), ośmieszanie (22,8%) czy poniżanie (22%). Prawie 75% rodziców badanych nastolatków twierdzi, że ich dzieci nie padły ofiarą agresji w sieci. Jednocześnie brak bezpośredniego doświadczenia przemocy internetowej deklaruje ponad połowa

badanych nastolatków (56,2%). Co ciekawe w opinii większości dorosłych (69,1%) wiodącym sposobem radzenia sobie z problemem przemocy w sieci jest szukanie wsparcia u rodziców i opiekunów jednak taką formę reakcji deklaruje jedynie co czwarty nastolatek. z badań wynika, że nastolatki oglądają tzw. patostreamy częściej, niż przypuszczają ich rodzice (nastolatki – 27,1% vs. rodzice – 12,2%) (Furmanek, W. (2014) Uzależnienie od komputera i Internetu (technologii internetowych), *Dydaktyka Informatyki* 9, 49-71).

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. 25,5% uczniów stwierdziło, że doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 18,1% osób nie potrafiło jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że 17,0% respondentów przyznało się do stosowania przemocy w Internecie, jednocześnie 13,8% osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”.

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Następna część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Krypno dotyczyła zaburzeń odżywiania, z którym zmagają się coraz więcej młodych osób. Uczniowie mieli wskazać, które odpowiedzi z kafeterii zaliczamy według nich do zaburzeń odżywiania. Największy odsetek wskazał na anoreksję (45,7%), 30,9% uczniów wyróżniło napadowe objadanie się, 19,1% – bulimię, a 17,0% – ortoreksję (spożywanie jedynie zdrowego jedzenia). Ponadto część uczniów błędnie uważa, że do zaburzeń odżywiania zalicza się zaburzenia jelit (16,0%), alergie pokarmowe (13,8%) oraz cukrzycę (10,6%). Odpowiedź „inne” wybrało 10,6% respondentów. Ponadto, 26,6% osób przyznało, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania, a 11,7% respondentów miało trudność z odpowiedzią na to pytanie.

ZASOBY GMINY

Zgodnie z wymogiem Ustawy o systemie oświaty placówki oświatowe działające na terenie Gminy Krypno realizują zadania prewencyjne dotyczące zapobiegania problemom społecznym w oparciu o szkole programy profilaktyki. Działania profilaktyczne są wspierane przez samorząd i dofinansowywane ze środków GKRPA.

Osoby, które znajdują się w trudnej sytuacji lub pozostają w kryzysie związanym z problemem alkoholowym, narkotykowym, od innych substancji oraz przemocą w rodzinie korzystają z pomocy terapeuty, który pełni dyżury w Punkcie Konsultacyjnym przy UG w Krypnie i Zespołu Interdyscyplinarnego, gdzie prowadzone jest poradnictwo, motywacja do podjęcia leczenia, zmiany dotychczasowych wzorców zachowań. Ponadto osoby korzystają z bezpłatnych porad prawnych w Urzędzie Gminy Krypno.

Na terenie Gminy Krypno działają grupy samopomocowe funkcjonujące w oparciu o założenia wspólnoty Anonimowych Alkoholików. Skupiają osoby prowadzące lub kontynuujące własny proces terapeutyczny. Samorząd lokalny wspiera tę działalność m.in. poprzez udostępnianie pomieszczenia w Punkcie Konsultacyjnym oraz dofinansowując działania zmierzające do aktywizacji środowisk trzeźwościowych.

ADRESACI PROGRAMU

Adresaci Programu Adresatami programu są wszyscy mieszkańcy gminy Krypno, a w szczególności dzieci i młodzież, rodzice, opiekunowie i wychowawcy, seniorzy, konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych, osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione, rodziny osób z problemem alkoholowym, kobiety w ciąży, uczestnicy ruchu drogowego, pracownicy podmiotów zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym program adresowany jest przede wszystkim do dzieci i młodzieży. Działania objęte programem koncentrują się na uzależnieniach od Internetu oraz urządzeń takich jak komputery, tablety, smartfony itp.

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz związanych z nimi szkód zdrowotnych i społecznych na terenie Gminy Krypno.

CELE OPERACYJNE I WSKAŹNIKI PROGRAMU

1. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych
2. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży
3. Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych przez mieszkańców
4. Rozwój umiejętności psychospołecznych mieszkańców gminy, w tym w szczególności dzieci i młodzieży
5. Zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości świadczeń w zakresie leczenia uzależnień.
6. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy specjalistycznej, w tym psychologicznej i psychoterapeutycznej.

Wskaźniki: ilość akcji, przekazów i kampanii edukacyjnych, ilość akcji i kampanii informacyjnych, ilość zrealizowanych spotkań, szkoleń, warsztatów edukacyjno-rozwojowych i profilaktycznych programów edukacyjnych adresowanych do ogółu odbiorców, ilość spotkań, szkoleń i warsztatów

dla poszczególnych grup zawodowych, ilość przeprowadzonych kontroli, liczba przeprowadzonych badań typu „tajemniczy klient”, liczba zrealizowanych programów profilaktycznych, w tym w szczególności programów rekomendowanych, ilość godzin dostępności specjalistów na dyżurach w Punkcie Konsultacyjnym, liczba uczestników poszczególnych działań, w tym liczba osób uczestniczących w programach profilaktyki selektywnej i wskazującej.

ODBIORCY PROGRAMU

Program kierowany jest do:

- 1) osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz stosujących przemoc,
- 2) rodzin osób uzależnionych, współuzależnionych, doznających przemocy oraz stosujących przemoc,
- 3) osób i rodzin ze środowisk zagrożonych uzależnieniem i występowaniem przemocy,
- 4) dzieci i młodzieży oraz osób starszych,
- 5) rodziców, opiekunów, wychowawców
- 6) specjalistycznej kadry pracującej z uzależnionymi, współuzależnionymi, doświadczającymi przemocy i stosującymi przemoc lub osobami z grup ryzyka, w tym: pracowników pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 7) mieszkańców Gminy Krypno.

REZULTATY PROGRAMU

Program przewiduje osiągnięcie następujących rezultatów:

- 1) objęcie dzieci i młodzieży szkolnej programami profilaktycznymi i działaniami o charakterze profilaktycznym,
- 2) wzmocnienie postaw abstynenckich oraz postaw sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu w społeczności,
- 3) wzmocnienie umiejętności i kompetencji rodziców, opiekunów i wychowawców,
- 4) podniesienie kompetencji kadr pracujących w obszarze uzależnień, przemocy oraz wsparcia rodziny,
- 5) zapewnienie dostępności wsparcia specjalistycznego,
- 6) objęcie dzieci, w szczególności ze środowisk zagrożonych, działaniami opiekuńczo-wychowawczymi.

ZADANIA I ZAKRES DZIAŁAŃ

ZADANIE I

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, w szczególności poprzez:

- 1) współpracę i wspieranie działalności placówek specjalizujących się w terapii uzależnienia i współuzależnienia, w tym zakup programów wsparcia i programów psychoterapii dla osób uzależnionych,
- 2) prowadzenie działalności wspierająco-motywującej, skierowanej do członków rodziny osoby nadużywającej alkoholu oraz interwencyjno-motywującej skierowanej do osoby nadużywającej alkoholu,
- 3) prowadzenie procedury zmierzającej do przygotowania wniosku w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego,
- 4) finansowanie opinii wydawanych, w sprawach prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 5) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- 6) zapewnienie dostępu do informacji o placówkach świadczących specjalistyczną pomoc dla osób uzależnionych,
- 7) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w tym w ramach Punktu Konsultacyjnego, Poradnictwa z zakresu uzależnień od środków psychoaktywnych,
- 8) finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego.

ZADANIE II

Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe oraz problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą, przede wszystkim poprzez:

- 1) finansowanie pracy terapeutycznej z rodziną, programów psychoterapii współuzależnienia oraz programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików,
- 2) prowadzenie poradnictwa specjalistycznego, w tym w ramach Punktu Konsultacyjnego, poradnictwa z zakresu uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym zapewnienie możliwości skorzystania z pomocy prawnej rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia,
- 3) finansowanie, poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z grup ryzyka,

- 4) zapewnienie i finansowanie pomocy interwencyjno-terapeutycznej skierowanej do dzieci i młodzieży w kryzysie,
- 5) udzielanie wsparcia dla rodziców młodzieży używającej alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- 6) finansowanie grup samopomocowych dla osób doświadczających trudnych sytuacji życiowych w tym z powodu uzależnień i przemocy,
- 7) organizowanie lokalnych spotkań i seminariów w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym,
- 8) finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.
- 9) dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym/problemem przemocy oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych,
- 10) organizowanie i finansowanie superwizji i/lub konsultacji dla pracowników instytucji zaangażowanych w udzielanie pomocy,
- 11) włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy i uzależnień, w tym działania informacyjno-edukacyjne i medialne kampanie edukacyjne,
- 12) udzielanie pomocy rodzinom, w których występuje problem dysfunkcji wychowawczych poprzez: zajęcia edukacyjne, warsztaty umiejętności życia w rodzinie, uczestnictwo w Szkole dla Rodziców i Wychowawców, poradnictwo oraz wykłady,
- 13) prowadzenie edukacji publicznej zwiększającej świadomość rodziców i opiekunów w wychowaniu dzieci i młodzieży, korygującej postawy rodzicielskie,
- 14) rozwijanie systemu edukacji zwiększającej wiedzę i umiejętności profesjonalistów oraz rodziców z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przemocy rówieśniczej, w tym cyberprzemocy
- 15) finansowanie szkoleń i warsztatów przygotowujących do kontaktu z członkami rodzin z problemem alkoholowym, w których dochodzi do przemocy, w szczególności motywowania klientów do zmiany mającej na celu poprawę sytuacji w rodzinie i zatrzymanie przemocy, w tym Członkom Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 16) finansowanie szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie,
- 17) zapewnienie dostępu do superwizji osobom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy i uzależnień.

ZADANIE III

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w szczególności dla dzieci i młodzieży, zwłaszcza:

- 1) upowszechnianie, wdrażanie i finansowanie programów profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej, w szczególności programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, w tym również zakup materiałów edukacyjnych do realizacji programów podnoszących wiedzę oraz świadomość z zakresu problemów alkoholowych, narkomanii i środków zmieniających świadomość,
- 2) realizację, w tym również na terenie szkół, działań edukacyjnych z tematyki dotyczącej skutków prawnych i zdrowotnych posiadania i/lub przyjmowania narkotyków
- 3) zakup i dystrybucja materiałów informacyjnych i edukacyjnych z zakresu promocji zdrowych nawyków, profilaktyki zażywania innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, w tym, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień,
- 4) realizowanie i finansowanie programów i warsztatów dla rodziców w szczególności dotyczących nabywania i rozwijania umiejętności wychowawczych oraz programów zakładających równoległe oddziaływanie zarówno na rodzica jak i na dziecko,
- 5) organizowanie i finansowanie szkoleń przygotowujących nauczycieli do realizacji programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji,
- 6) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom,
- 7) szkolenie kadr, organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji i kompetencji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
- 8) finansowanie udziału w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych oraz inicjowanie, realizacja i finansowanie gminnych kampanii, akcji informacyjnych i edukacyjnych oraz zakup materiałów edukacyjnych i dydaktycznych,
- 9) promocja wśród mieszkańców zdrowego, wolnego od uzależnień stylu życia, aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego, w tym organizowanie i finansowanie warsztatów, spotkań, seminariów i konkursów,
- 10) organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego jako uzupełnienia oferty opiekuńczo-wychowawczej,
- 11) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;

- 12) wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez osoby dorosłe, seniorów, programów liderkich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia w tym finansowanie działań na rzecz wspierania i rozwoju wolontariatu, ze szczególnym uwzględnieniem działań mających na celu utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi i troskliwymi pozytywnymi osobami dorosłymi.
- 13) prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat uzależnień i zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci,
- 14) wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych, działań w kierunku ograniczenia dostępności alkoholu, we współpracy z policją
- 15) wprowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, sporządzanie diagnozy problemów społecznych.
- 16) opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.

ZADANIE IV

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:

- 1) udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy,
- 2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka oraz organizowania imprez promujących zdrowy styl życia wolny od uzależnień i przemocy,
- 3) współpracę z ruchami samopomocowymi, w tym wsparcie środowisk abstynenckich poprzez udzielenie pomieszczeń dla celów spotkań grup wsparcia, organizowanie wyjazdów trzeźwościowych, rekolekcji trzeźwościowych.

ZADANIE V

Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13¹ i artykule 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w szczególności:

- 1) prowadzenie działań kontrolno-interwencyjnych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,

2) kształtowanie właściwych postaw reagowania w sytuacji sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, nieletnim bądź pod zastaw lub na kredyt poprzez m. in. organizację szkoleń dla sprzedawców i przedsiębiorców sprzedających napoje alkoholowe na terenie gminy.

GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W KRYPNIE

1. Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, za realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029, ustala się w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku kalendarzowym, za każdorazowy udział w posiedzeniu Komisji. Wynagrodzenie za udział w przeprowadzeniu kontroli i rekontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych ustala się w wysokości 5% minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w danym roku kalendarzowym. Potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu Komisji / udziału w kontroli, jest podpisana lista obecności, która jest jednocześnie podstawą do dokonania wypłaty wynagrodzenia.

2. Środki na wypłatę wynagrodzenia wymienionego w pkt 1 zapewnia się corocznie w budżecie Gminy Krypno w ramach dochodów własnych pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

3. Gminna Komisja udziela pomocy rodzinom z problemem alkoholowym w szczególności poprzez:

1) inicjowanie działań w zakresie określonym w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

2) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,

3) motywowanie członków rodzin osób uzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego,

4) kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego,

5) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,

6) kierowanie do właściwego sądu rejonowego wniosków o wszczęcie postępowania zobowiązania do leczenia odwykowego,

7) współpracę z innymi podmiotami w realizacji działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.

4. Gminna Komisja podejmuje działania na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu oraz przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych poprzez:

- 1) prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zespołach dwuosobowych zgodnie z planem kontroli na dany rok kalendarzowy,
- 2) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
- 3) opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży.

REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem niniejszego programu jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krypie. Podmiotami partnerskimi będą szkoły, przedszkola i placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej, służby mundurowe, podmioty i instytucje realizujące zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych, organizacje pozarządowe, organizacje kościelne, placówki wsparcia dziennego, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny.

ZASADY FINANSOWANIA ZADAŃ W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2026-2029

Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne Gminy pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym również w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Wydatki programu ujmowane są w budżecie Gminy Krypno w rozdziale 85153 oraz 85154.